

गोएसो/एसबीव्हीसी/बोरी.

१४/०३/२०१६

प्रथम वर्ष कला

हिंदी

द्वितीय सत्र परीक्षा—२ मार्च २०१६

सकाळी : ०७.१५ ते ०९.४५

गुण : ७५

प्रश्न १. संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए—

१६

(क) “कोई हमें मूर्ख कहे और हम चुप रहें, तो हमसे बड़ा बुद्धिजीवी और कौन हो सकता है।”

अथवा

“अब पीढ़ी को तेरी जरूरत नहीं। वह अपना निर्माण स्वतः कर रही है।”

(ख) उन्हें सबसे अच्छे लगते हैं वे लोग
जो दूर से हाल—चाल पूछ लेते हैं।
वे कितने विनम्र होते हैं
सज्जनता की कैसी प्रतिमूर्ति!

अथवा

जिंदगी अब श्यामपट का लेख बनकर रह गई है
आदमी मरता नहीं, बस फूटता है फूटता।
स्वाभिमानी एक सूखे बॉस की छवि हो गया है
उज्जड़ित होता नहीं, बस टूटता है टूटता।।

प्रश्न २. (क) ‘देश सेवा के अखाड़े में’ का व्यंग्य स्पष्ट कीजिए।

अथवा

तीनों ठगों ने मनुष्य को कैसे ठगा? समझाइए।

(ख) -पिता के प्रति कवि की संवेदना का वर्णन कीजिए।

अथवा

‘संयुक्त परिवार’ कविता का भावार्थ लिखिए।

प्रश्न ३. टिप्पणियाँ लिखिए—

(१२)

१. प्रतिभा शोध निकेतन का व्यंग्य अथवा झलकी तीसरी—मास्टर की

२. ‘बराबर का दर्जा’ का उद्देश्य अथवा ‘परिवर्तन’ कविता की भाषा शैली

प्रश्न ४. निम्नलिखित के सही उत्तर लिखिए—

१. निम्नलिखित में कौन कवयित्री नहीं है।
(१) वाल्मिकी (२) काल्यायनी (३) अनामिका
२. ज्वालामुखी का कवि कौन है ?
(१) उदयप्रकाश (२) ओमप्रकाश (३) भवानीप्रसाद
३. बेचैन स्त्री क्या तलाशती है?
(१) प्रेम (२) पति (३) जमीन
४. दूसरे ठग ने क्या पहन रखा है?
(१) खादी (२) सूट (३) गेरुए वस्त्र
५. कॉलेज का चेअरमैन धर्मात्मा का कौन है ?
(१) मामा (२) ससुर (३) भाई

प्रश्न ५. (अ) निम्नलिखित में से किसी एक विषय पर निबंध लिखिए—

(१०)

१. मानव जीवन में योगा का महत्व
२. स्वच्छता में ईश्वर का वास होता है।
३. विद्यार्थी और राजनीति
४. यदि मैं प्रधानमंत्री होता

(आ) (१) किन्ही दो शब्दों के विलोम रूप लिखिए—

(०२)

अकलमंद, स्वस्थ, समस्या

(२) विशेषण रूप लिखिए— (कोई दो)

(०२)

संविधान, झगड़ा, विचार

(३) भाववाचक संज्ञा रूप लिखिए— (कोई दो)

(०२)

बेवकूफ, अधिक, खेलना

(४) पर्यायवाची शब्द लिखिए— (कोई दो)

(०२)

सल, आरम्भ, रिश्वत

प्रश्न १. नवा शिपाई आणि 'सागरास' या कवितातून मानवतावादी जाणिवांचा उत्कट अविष्कार झाला आहे हे विधान उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

'सत्य' या कवितेतून व्यक्त झालेले कामगाराचे भावविश्व स्पष्ट करा.

प्रश्न २. 'कविता शतकाची' या कवितासंग्रहातील प्रेमानुभावाच्या विविध छटा अविष्कृत करणाऱ्या कोणत्याही पाच कवितांचा आशय स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

'ज्ञानोबा' या कवितेत ज्ञानेश्वरांना उद्देशून आपली वेदना कवीने कशी स्पष्ट केली आहे ? सकारण सांगा.

प्रश्न ३. अ) सहकारी भांडारातील नफ्याचे प्रमाण दोन वर्षांपासून घटत आहे त्यातील वस्तूंची विक्री नीटशी होत नाही. यासाठी सद्य परिस्थितीचा शोध घेण्यासाठी नेमलेल्या समितीचे इतिवृत्त तयार करा. (०७)

ब) वृत्तपत्रासाठी जाहिरात करा. (दोन्ही आवश्यक)

१. धवल धुलाई यंत्र

२. महाराजा मिक्सर

(०८)

प्रश्न ४. अ) वृत्तपत्रातील जाहिरातीचा संदर्भ देऊन एका शाळेतील 'ग्रंथापाल' या पदासाठी अर्ज तयार करा. (०८)

ब) पुढील उताऱ्याचा १/३ सारांश लिहा.

(०७)

एका व्यवसायातल्या मंडळाना एकत्र जमावे, विचारविनिमय करावा ही गोष्ट काही अयोग्य आहे, असं सरकारचं मत नाही. कारण कारखानदार आणि व्यापाऱ्यांच्या महासंघाच्या मेळाव्याला स्वतः पंतप्रधानच अध्यक्ष म्हणून हजर राहतात.

मग शेतकऱ्यांनी जर मेळावा भरवला आणि म्हटलं, की आपल्याला जे भाव मिळतात ते योग्य नाहीत, आपल्याला एकवीसशे उसाला भाव मिळत असतील तर त्याऐवजी सत्तावीसशे मिळाले पाहिजेत. आणि आपण गृहीत धरू या की उसाला

पान...२

सत्तावीसशे रुपये ही मागणी अवास्तव आहे. तरी हे कृत्य 'राष्ट्रद्रोही' आणि 'समाजघातकी' कसं होतं, हे मला अजून काही समजलेलं नाही.

काहीवेळा कामगारांच्या सभा होतात. मुंबईच्या लार्सन आणि टुब्रो कंपनीचं उदाहरण आहे. दोन वर्षांपूर्वी तिथं झाडूवाल्या कामगाराचा पगार चार हजार रुपये ! तरी देखील त्यांनी मागणी केली, की सर्वात खालच्या प्रतीच्या कामगाराला महिना सहा हजार रुपये पगार मिळाला पाहिजे.

जर खेडयातल्या माणसाला तुम्ही विचारलं, शेतमजुराला विचारलं, तर तो म्हणजेल की मला महिन्याला सरासरी फक्त पाचशे रुपये मिळतात! ज्याला घाम गाळून पाचशे रुपये महिना मिळतात, त्याला वाटतं की केवळ जमिनीवरचा केर काढायचा आणि कपाटाखाली सारायचा ह्यासाठी महिना सहा हजार रुपये मिळतात! ज्याला घाम गाळून पाचशे रुपये महिना मिळतात, त्याला वाटतं की केवळ जमिनीवरचा केर काढायचा आणि कपाटाखाली सारायचा ह्यासाठी महिना सहा हजार रुपये मिळकत अवास्तव आहे! परंतू सरकार असं म्हणत नाही, की झाडूकामगारांनी आपल्याला सहा हजार रुपये पगार मागितला म्हणजे त्यांनी 'राष्ट्रद्रोह' केला किंवा 'समाजघातकी' कृत्य केलं. सरकारच काय इतर कुणीही असं काही म्हणत नाही.

फक्त शेतकऱ्यांच्या मेळाव्यात त्यांनी असं म्हटलं—आपल्या मालाला योग्य भाव मिळाला पाहिजे—की ते मात्र 'राष्ट्रद्रोह' केला किंवा 'समाजघातकी' कृत्य केलं. सरकारच काय इतर कुणीही असं काही म्हणत नाही.

फक्त शेतकऱ्यांच्या मेळाव्यात त्यांनी असं म्हटलं— आपल्या मालाला योग्य भाव मिळाला पाहिजे— की ते मात्र 'राष्ट्रद्रोहाचं' कृत्य होतं. म्हणजे ज्या गुन्हासाठी फाशीची शिक्षा सांगितली आहे असा गुन्हा होतो.

प्रश्न ५. अ) पुढीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा.

(१०)

१. बलकवींचे संपूर्ण नाव लिहा.
२. नवा शिपाई कसा आहे ?
३. सगरास कवीने कोणती धमकी दिली?
४. कवी अनिलांचे पूर्ण नाव लिहा.
५. रानगीत कविता कोणी लिहली.
६. सूरेश भटांनी कोणत्या भाषेची स्तुती केली आहे?
७. नामदेव ढसाळ ज्ञानदेवांना कोणती विनंती करतात?

८. बहिणाबाईंच्या मते भाकर केव्हा मिळते?
९. जेगिया कवितेच्या लेखकाचे (कवीचे) नाव लिहा.
१०. कोनाडयाने हळहळत नारायण सुर्वेना काय सांगितले ?
११. कवयित्रीने चाफ्याच्या झाडावर बसून कोणता खेळ खेळला?
१२. कंचनीच्या हातातील तबकात काय काय उरले?

ब) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पून्हा लिहा.

१. 'पत्र नव्हे मित्र' हे घोषवाक्य या वर्तमानपत्राचे आहे.
(सामना, नवशक्ती, महाराष्ट्र टाईम्स)
२. दूरदर्शनवरील जाहिराती सेकंदाच्या असतात.
(६० सेकंद, ९० सेकंद, १ मिनीट)
३. 'कविता शतकाची' या कवितासंग्रहाच्या संपादक मंडळात हे कवी आहेत. (अनंत काणेकर, डॉ. बालाजी वाघमारे, बालकवी)
४. वृत्तपत्राच्या जाहिरातीचे एकूण घटक असतात. (३, ५, ८)
५. वरिष्ठ अधिकाऱ्याचा वेळ यामुळे वाचतो.
(टिप्पणी, अहवाल, वृत्तान्त)

GES/SBVC/BVL.,

Date: - 11/03/2016

F. Y. B.A

Sub: Foundation Course-I

Semester Exam, March, 2016

Time: - 7:15am-9:45am

SEM-II

Marks: 75

Note: 1) All Questions are Compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Explain the concept of Human Rights. Discuss its origin and evolution. 15

~~'मानवी हक्क' संकल्पना स्पष्ट करा. या संकल्पनेचा उगम व उत्क्रांती यावर चर्चा करा.~~

OR

What are Fundamental Rights? Explain its significance. 15

~~मुलभूत अधिकार म्हणजे काय? त्याचे महत्व स्पष्ट करा.~~

Q.2. Explain the concept of Environment and discuss its components. 15

~~पर्यावरण ही संकल्पना स्पष्ट करून तिच्या घटकांची चर्चा करा.~~

OR

Explain the causes and effects of Environmental Degradation. 15

~~पर्यावरण अवनतीची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.~~

Q.3 Explain the concept of Stress and discuss its causes. 15

~~तणाव ही संकल्पना स्पष्ट करून तणावाच्या कारणांवर चर्चा करा.~~

OR

Discuss the various agents of socialization. 15

~~समाजीकरणाच्या विविध माध्यमांची चर्चा करा.~~

Q.4. Discuss the methods of coping with stress.

15

~~तणावाला यशस्वीपणे तोंड देण्यासाठी उपाययोजना सुचवा.~~

OR

Explain Maslow's theory of Self Actualization.

15

~~मासलो यांचा आत्मपूर्तीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.~~

Q.5. Write Short Notes on (Any three)

15

1. Concept of Privatization

~~खाजगीकरणाची संकल्पना~~

2. Negative Impact of Globalization

~~जागतिकीकरणाचा दुष्परिणाम~~

3. Causes of Migration

~~स्थलांतरणाची कारणे~~

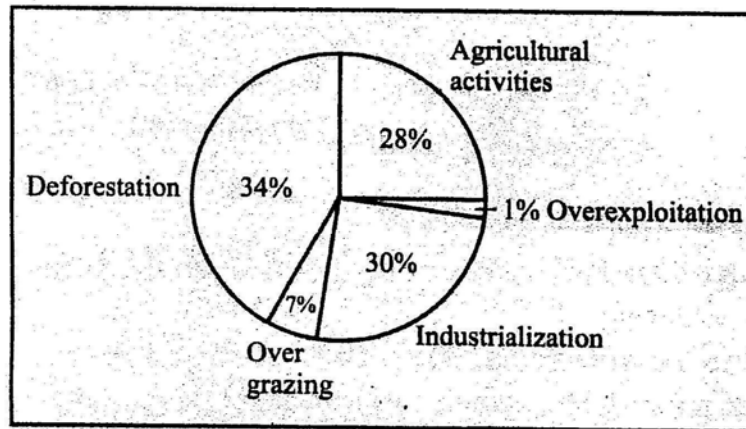
4. Increasing Farmer's Suicide

~~शेतकऱ्यांच्या वाढत्या आत्महत्या~~

5. Impact of ICT on day to day life

~~माहिती तंत्रज्ञानाचा दैनंदिन जीवनावरील परिणाम~~

Q.2.A. Using the data given in the pie diagram given below, write a short note on the causes of soil degradation. (08)

Q.2.B. Write a paragraph of about 150 to 200 words on any one of the topic. (07)

- Noise pollution in your area.
- Honesty is the best policy.

Q.3. Write a newspaper report covering the inaugural function of the Indian Premier League in a Mumbai stadium. (15)

Q.4. Read the poem given below and answer the questions that follow it. (15)

It's night. Thick growth of lilacs
Dangling in the stagnant pool,
The nageshwar trees burst into colours.
The narrow paths end in a blind alley.
At a distance, on the other side,
The dark-skinned villagers sit near fire
And talk of the dreadful past nights,
When a herd of wild elephants
Coming from the side of the stream
Trumpeted and grunted in protest
Against the presence of unwanted humans
On their way sweet home.
Some of them boasted of encounters
With animals moving their strong tuskers.

On wedding nights, they enjoy liquor
With dance and drums; wild insects

GES/SBVC/Mar. 2016

Class: F.Y.B.A. Communication Skills in English
Semester: II

Date: 12/03/2016

Time: 7.15 am – 9.45am

Marks: 75.

Note: All questions are compulsory.

Figures to the right indicate full marks.

Q.1A. Edit the following passage, making the necessary changes in style, punctuation, grammar and organisation of ideas.

(08)

The leopard took shelter in a school in a residential area in the vicinity of the sanjay gandhi national park. Luckily it was a weekend and so the school premises was empty. The beast has escaped from the park and this is not the first time such a thing has happen. In fact: leopard are seen in the vicinity several times every year. This is the result of the destruct of the forest buffer zone due to the construction activites in the area. It was a lucky escape for the children. Forest officials eventually baited the beast with a chicken and lured it into a cage where it was tranquilized. The leopard was later released into its habitat.

Q.1.B. Write a summary of the given passage in about one third its length.

(07)

General Knowledge (GK) or general awareness demands a lot of memorizing. General knowledge has a place in most competitive tests. Any employer would like to have on his staff, people who keep their eyes and ears open to the world around them, and who have an active interest in what happens in their surroundings and in the rest of the world. It must be this fact that makes GK a popular segment in all spheres.

General knowledge basically consists of two elements – traditional knowledge and current affairs. Information on traditional knowledge can be gathered well in advance. For example, a Civil Services aspirant may start preparation in this area right from his school days. Those who start early will certainly beat those who contemplate learning this just before the tests. No one can master this overnight, because of the sheer volume. In fact, a great many of these items form a part of the school lessons at various levels. The list seems endless. There is this story of a schoolboy, who was asked by his teacher after a class on GK, "Have you now a clear picture of GK?" The boy answered, "Yes sir. GK stand s for God knows!"

Of course, it is practically impossible to master all the items that come under GK, nor is it necessary for jumping the hurdle of competitive examinations. We need not be victims of boundless fear, like the boy in the story. Before appearing for a particular test, we can go through previous years' question papers to grasp the usual structure of the test and the level of questions that appear in it.

• Dancing around the throbbing petromax
Or hurricane lanterns hired for the night.
Bitten by cobras, and suffering from malaria,
They pass their life of days and nights,
And live for generations in the forest.

1. Describe the scene at night. (2)
2. Where are the villagers situated? Pick out the correct option. (1)
 - a. In a desert
 - b. in a forest.
 - c. in a city
3. What are the wild elephants unhappy about? Give the words or phrase that support your answer. (3)
4. How do villagers pass their time? (3)
5. What are some of the problems faced by the villagers? (3)
6. Do you think it is justified for the villagers to be in the forest? Yes/No. Give reasons for your answer. (3)

Q.5.A. As a young reporter, you have been sent to cover a large-scale anti-corruption rally at Azad Maidan. Write a suitable report. (15)

OR

Q.5.B. Read the following poem and answer the questions given below it. (15)

This year too
We had scanty rainfall
Scantier than the year last
With snowballs getting thinner
The city goes on growing

You can see
People standing
Where once stood the trees
And yet
Unlike trees
Men cannot invite snowfalls
To visit them

The city goes on growing
Growing like wilderness
With hands spread on the back of the jungle
One can see
A few mortals running
Running and yet ignoring
The call of the leftout trees

Instead of fog
The jungle is now enveloped in smoke

In this raging storm
While covering the glimmering wick
With his bare hands
The city climbs the bare mountain
Toward the volcano
In the waiting

1. What is the problem that the poet draws our attention to? (3)
2. What according to the poet is the reason for the scanty rainfall? (3)
3. What are the trees replaced by? (3)
4. What do people ignore? Why? (3)
5. What message is the poet trying to give in the poem? (3)

Q. 1. A. Define motivation. Discuss the Drive-Reduction theory of motivation. (15)

प्रेरणेची व्याख्या सांगा, प्रचोदना-क्षय प्रेरणाविषयक सिद्धांत यावर चर्चा करा.

OR

B. What is intelligence? Explain Spearman's g-factor theory and Gardner's multiple intelligence theory.

बुद्धीमत्ता म्हणजे काय? स्पिअरमनचा व-घटक सिद्धांत व गार्डनरचा बहुघटक सिद्धांत स्पष्ट करा.

Q.2. A. Define personality. Explain Allport's theory of personality and The Big Five model of personality. (15)

व्यक्तीमत्ताची व्याख्या सांगा, ऑलपोर्ट यांचा व्यक्तीमत्ता-विषयक सिद्धांत व पाच-घटक सिद्धांत स्पष्ट करा.

OR

B. Calculate Mean, Median, Mode, and Range of given raw scores.

खालील प्राप्तीकावळीन मध्यमान, मध्यांक, बहुलक व विस्तार काढा.

14	9	10	11	10	10	12	13	8
----	---	----	----	----	----	----	----	---

Q.3. Write Short Notes (Any 3) (15)

- Interview
- Rorschach inkblot test
- Freud's psychosexual stages of development
- Wechsler test
- Mental imagery
- Structure of language

मुलाखत
शेराची शईच्या डागाची चाचणी
फ्रॉइड यांच्या विकासाच्या मनोलेखित
अपवस्था
वेचलरची चाचणी
मानसिक प्रतिमा
भाषेची रचना

Q.4. Write Short Notes (Any 3) (15)

- Histogram and Polygon
- Cannon-Bard theory of emotion
- Hunger motivation
- Importance of statistics in psychology
- Skewed Distributions
- Types of motivation

संभ्रालेख व रेखालेख
केनन-बार्ड यांचा आवनाविषयक सिद्धांत
बुकेची प्रेरणा
मानवशास्त्रातील संख्याशास्त्राचे महत्व
विषम वितरण
प्रेरणेचे प्रकार

Q.5. Explain The Terms In Brief. (Any 5) (15)

- Emotion
- Practical intelligence
- MMPI
- Intelligence quotient
- Range
- Display rules
- Measures of central tendency
- TAT

आवना
व्यवहारीक बुद्धीमत्ता
एम.एम.पी. आय.
बुद्धीगुणांक
विस्तार
प्रदर्शन-नियम
केंद्रीय प्रवृत्तीची मापके
टी. ए. टी.

- Note : 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks. [15 marks each]

- Q. 1. Define 'Socialization' Explain various stages in the process of socialization. [15]
OR
Explain the concepts of Gender socialization and political socialization.
- Q. 2. What is Crime ? Discuss Robert Merton's Strain Theory of Crime. [15]
OR
What is Cyber Crime ? Explain the different types of Cyber Crime.
- Q. 3. What is Tourism ? Write a note on Adventure Tourism. [15]
OR
Discuss "Eco-Tourism as Friend or Foe"
- Q. 4. Explain in detail the importance of Ecological consciousness. [15]
OR
Discuss in detail the concept of urban Ecology.
- Q. 5. Write short notes on any two : [15]
[a] Anticipatory Socialization.
[b] Causes of women and children Trafficking
[c] Rural Tourism
[d] Eco-feminism.

मराठी अनुवाद

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी १५ गुण)
- प्र. १. समाजिकीकरणाची व्याख्या द्या. सामाजिकीकरण प्रक्रियेच्या विविध अवस्थांची चर्चा करा. (१५)
किंवा
लिंगभाव सामाजिकीकरण आणि राजकीय सामाजिकीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र. २. गुन्हा म्हणजे काय ? रॉबर्ट मर्टनचे गुन्ह्याचे ताणतणाव सिध्दान्तावर चर्चा करा. (१५)
किंवा
सायबर गुन्हेगारी म्हणजे काय ? सायबर गुन्हेगारीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र. ३. पर्यटन म्हणजे काय ? धाडसी पर्यटन यावर टिपा लिहा. (१५)
किंवा
“निसर्ग पर्यटन मित्र की शत्रू” यावर चर्चा करा.
- प्र. ४. पर्यावरण जनजागृतीचे महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा. (१५)
किंवा
शहरी पर्यावरण ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्र. ५. कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा : (१५)
अ. समाजिकीकरणाची अपेक्षा
ब. स्त्रीया व मुले हयांची तस्करीची कारणे
क. ग्रामीण पर्यटन
ड. पर्यावरणातील स्त्रीवाद

- Note:- 1 All questions are compulsory.
2 All questions carry equal marks. (15 marks each)
- Q.1 What is Social Stratification? State the features and functions of social stratification (15)
OR
Define Region its elements and functions. (15)
- Q.2 Define 'State Explain its various types. (15)
OR
What do you mean by 'Capitalism"? Explain its main characteristics (15)
- Q.3 Define ' Socialization'. 'Discuss the role of Family and Peer group as important agencies of socialization (15)
OR
Explain the concepts of Resocialization and Political Socialization (15)
- Q.4 What is Social Change? Discuss functionalist and conflict theories of social change. (15)
OR
Discuss the factors resisting social change (15)
- Q.5 Write short notes on any two :- (15)
a) Socialism
b) Caste as a basis of stratification
c) Gender socialization
d) Sustainable Development

मराठी अनुवाद (जुना अभ्यासक्रम)

सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी १५ गुण)

प्रश्न १. सामाजिक स्तरीकरण म्हणजे काय? सामाजिक स्तरीकरणाचे वैशिष्ट्ये आणि कार्ये सांगा. (१५)

किंवा

धर्माची व्याख्या द्या. त्याचे घटक आणि कार्ये स्पष्ट करा. (१५)

प्रश्न २. 'राज्याची' व्याख्या द्या. त्याचे विविध प्रकारांचे स्पष्टीकरण करा. (१५)

किंवा

भांडवलशाही म्हणजे काय ? त्याचे प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. (१५)

प्रश्न ३. सामाजिकीकरणाची व्याख्या द्या. सामाजिकीकरणाची महत्त्वाची साधने म्हणून कुटूंब आणि सवंगड्याचे गट ह्यांची भूमिकाची चर्चा करा. (१५)

किंवा

पूर्णसामाजिकीकरण आणि राजकीय सामाजिकीकरण ही संकल्पना स्पष्ट करा. (१५)

प्रश्न ४. सामाजिक परिवर्तन म्हणजे काय? सामाजिक परिवर्तनाचा कार्यात्मक आणि संघर्षात्मक सिद्धान्तांची चर्चा करा. (१५)

किंवा

सामाजिक परिवर्तनात अडथळे निर्माण करणारे घटकांवर चर्चा करा. (१५)

प्रश्न ५. कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा: (१५)

- (अ) साम्यवाद
- (ब) जात—स्तरीकरणाचे मूळ आधार.
- (क) लिंगभाव सामाजिकीकरण
- (ड) चिरंतर विकास

GES/SBVC/BVL
17th Mar 2016
CLASS :- F.Y.B.A.

SEM-II MAR 2016
10.15 to 10.45
Marks :- 75

Political Science paper :- I (Introduction to political science)

- N.B**
- 1) Answer all questions
 - 2) Marks to the right indication Maximum Marks.

Q.1 What is right? How a right is different from liberty? Discuss the types of right. (15)

OR

Critically examine civil and political rights.

Q.2 " Liberty and equality are two sides of the same coin " Justify (15)

OR

What is equality? What are the types of equality

Q.3 Bring out a distinction between direct and Representative Democracy? (15)
What are the pre-Conditions for successful functioning of democracy ?

OR

What a political participation? Discuss the various means for political participation

Q.4 What is communism? Discuss the features of communism (15)

OR

Examine Gandhi an idea of satyagrah.

Q5. Write short note on any three of its following (15)

- 1) Economic right
- 2) Positive liberty
- 3) Importance of election in representative democracy
- 4) Nationalism
- 5) Social justice.

N.B.:- 1) Attempt all questions.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1. Answer any two: -

15

(a) Explain the relationship between TR, AR and MR under monopoly.

मकलेदारीतील एकूण प्राप्ती, सरासरी प्राप्ती आणि सीमांत प्राप्ती मधील संबंध

(b) Explain the concept of Break-even point.

समच्छेदन विश्लेषण स्पष्ट करा.

(c) Discuss the objective of sales maximization.

विक्रित वृद्धी धडविणे हे उद्दीष्ट स्पष्ट करा.

Q.2. Answer any two:-

15

(a) Discuss the features of Monopoly.

मकलेदारीची वैशिष्ट्ये लिहा.

(b) Explain the concept of Dumping.

अवयुंजन संकल्पना स्पष्ट करा.

(c) Explain the long-run equilibrium of the firm under Monopolistic Competition.

मकलेदारीयुक्त रूपधेचा दीर्घकालीन समतोल स्पष्ट करा.

Q.3. Answer any two: -

15

(a) Discuss the Multi product pricing method.

बहुवस्तू किंमत पद्धत लिहा.

(b) What are the advantages and limitations of payback period method?

परतावा काळ पद्धतीचे गुण व दोष कोणते?

(c) Explain the meaning and importance of capital budgeting.

ग्रांडवली इंदोजपत्रकाचा अर्थ आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

Q.4. Answer any two:-

15

a) Complete the table.

Quantity	Price	TR	AR	MR
1	Rs.10			
2	Rs.10			
3	Rs.10			
4	Rs.10			
5	Rs.10			

b) Explain the features for monopolistic competition.

मकलेदारीयुक्त रूपधेची वैशिष्ट्ये लिहा.

c) Explain the Bain's model of 'Limit Pricing'.

बेन्सच्या मर्यादा किंमती स्पष्ट करा.

Q.5. Answer any two: -

15

(a) Firm A and B has fixed operating cost of Rs.3000 and 6000, the price of the product is Rs.12 and 24 and variable cost is Rs.6 and 12 respectively then find out break-even sales for firm A and B.

फर्म A आणि B चा एकूण स्थिर खर्च रु. 3000 आणि 6000 तर वस्तूची किंमत रु. 12 व 24 तसेच बदलता खर्च रु. 6 व 12 तर त्यांचे समच्छेदन उत्पादन काळा.

(b) What are the features of perfect competition?

पूर्ण रूपधे बाजाराची वैशिष्ट्ये लिहा.

(c) Discuss the full cost pricing method.

- N.B:- I) Answer the all questions compulsory.
 II) Marks to the right indicate full marks.
 III) Draw a Map and diagrams wherever necessary.

Q1. A) Draw a Rain Gauge and give the name of its various parts. Write the uses of it. (10)

 "पंजव्य सापक काहुन त्याच्या वेगवेगळ्या भागांना नाव द्या. व उपयोग लिहा.

B) Draw a signs and symbol for the following information. (05)

 "खालील सांकेतिक चिन्हांची आकृती काढा.

- a) ¼ cloud covered. b) 50 knots south wind. c) Overcast. d) Rain. e) 10 knots wind
 a) 3/4 ढगाळलेले b) 50 नॉट्स दक्षिण वायू c) पूर्ण ढगाळलेले d) पाऊस e) 10 नॉट्स वेग.
 आकारा. वेग. आकारा

Q2.A) Explain the major layers of atmosphere with the help of suitable diagram. (15)

 "वातावरणाचे मुख्य थर आकृतीच्या साहाय्याने स्पष्ट करा.
 OR

B) Write the affecting factors of distribution of temperature. (08)

 "तापमानाच्या वितरणावर परिणाम करणारे घटक लिहा.

C) Explain the different types of local wind. (07)

 "स्थानिक वाऱ्यांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

Q3.A) Write the definition and forms of condensation. (15)

 "सांद्रीभवनाची व्याख्या लिहून तसे स्पष्ट करा लिहा.
 OR

B) Discuss the types of precipitation. (08)

 "वृष्टीच्या प्रकारांची चर्चा करा.

C) What is mean by relief rainfall? Write the heavy rainfall areas. (07)

 "प्रादेशिक पंजव्य म्हणजे काय? भारता पंजव्याचे क्षेत्रे लिहा.

Q4.A) Explain the various relief features found on the ocean with the suitable diagram. (15)

 "योग्य आकृतीच्या साहाय्याने महासागरातील विविध शून्ने स्पष्ट करा.
 OR

B) Discuss the affecting factors of salinity. (08)

 "भारतवर्ष परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.

C) Write the distribution of salinity. (07)

 "भारतवर्ष वितरण लिहा.

Q5.A) Define the term ocean currents and write the formation factors of ocean currents. (15)

 "सागरा प्रवाहाची व्याख्या सांगून, सागरा प्रवाह निर्मितीचे घटक लिहा.
 OR

B) Write the currents in the Atlantic Ocean. (08)

 "अटलांटिक सागरातील प्रवाह लिहा.

C) Discuss the effects of tides. (07)